

Finansal piyasalarda risk iştahu karışık bir seyir izliyor

Küresel riskli varlıklara olan talep haftanın son gününde bir miktar toparlandı. ABD’de Eylül ayı tarım dışı istihdam verileri açıklanırken, veriler karışık sinyaller verdi. Ülkede Cuma günü otomotiv sektörü çalışanları sendikası ile varılan anlaşma risk iştahını destekledi. Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Christine Lagarde ECB’nin faiz oranlarını yeterince uzun bir süre yüksek seviyelerde tutması halinde enflasyonun %2’lik hedefe ulaşacağına inandığını söyledi. ABD Merkez Bankası (Fed) yetkilisi Michelle Bowman, enflasyonu Fed’in %2’lik hedefine hızlı bir şekilde döndürmek için faiz oranlarının muhtemelen daha da artırılması gerekeceği yönünde açıklamalarda bulundu. Bu ortamda ABD 10 yıllık tahvil faizi 7 baz puan yükselişle %4,78’e, Almanya 10 yıllık tahvil faizi de 1 baz puan artışla %2,89 seviyesine çıktı. MSCI gelişmekte olan ekonomiler hisse senedi endeksi %0,8 yükselirken, MSCI dünya geneli hisse senedi endeksi %1,0 artış kaydetti. Dolar endeksi %0,3 düşerken, gelişmekte olan ekonomilerin para birimleri ortalamada %0,1 değer kazandı. Brent tipi ham petrolün varil fiyatı %0,6 yükselirken, Avrupa için referans doğal gaz fiyatında %2,8 artış yaşandı. Altının ons fiyatı %0,7 artış gösterdi.

Yurtiçinde finansal varlıklara yönelik risk iştahu Cuma günü karışık bir seyir izledi. Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) Eylül ayı Hazine nakit denge tablosunu yayımladı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek piyasa koşulları elverdikçe uluslararası rezerv biriktirmeye devam edeceklerini söylerken, ayrıca ilave dış kaynak sağlamaya yönelik çalışmalarını hız kesmeden sürdürdüklerini belirtti. Haftanın son gününde Borsa İstanbul gösterge 100 ve 30 endeksleri günü sırasıyla %0,3 ve %0,4 düşüşle kapattı. Ülke risk primi ve kısa vadeli TL cinsi tahvil faizleri geriledi. Öte yandan TL, dolar ve euro eşit ağırlıklı sepet kur karşısında %0,1 değer kaybetti. Uluslararası Para Fonu (IMF) yetkilileri Türkiye’ye gerçekleştirdiği ziyaretin ardından bir basın duyurusu yayımladı.

Yeni günde küresel piyasalar yükselen jeopolitik risklerin etkisiyle karışık bir seyir izliyor. Almanya’da Ağustos ayı sanayi üretimi rakamları beklentilerin altında kaldı. Aylık bazda sanayi üretimi %0,2 daralırken, Temmuz ayı rakamı da -%0,8’den -%0,6’ya revize edildi. Bugün küresel tarafta Ortadoğu’da yaşanan jeopolitik gelişmeler yakından takip edilecek. Yurtiçinde ise makroekonomik veri akışı sakin.

Günlük Değişimler

Dolar/TL	27,54 ▲ 0,1%	BİST 100	8.465 ▼ -0,3%
TR 2Y	29,47 ▼ -26 bp	TR 10Y	26,64 ▲ 2 bp
DXY	106,0 ▼ -0,3%	MSCI Dünya	2.845 ▲ 1,0%
Altın (ons, \$)	1.832 ▲ 0,7%	ABD 10Y	4,78 ▲ 7 bp
Brent (varil, \$)	84,6 ▲ 0,6%		

Döviz Kurlarında Günlük Hareket

Dolar/Türk Lirası	0,1%
Dolar/Japon Yeni	0,6%
İngiliz Sterlini/Dolar	0,4%
Euro/Dolar	0,4%
JP Morgan GOÜ Endeksi	0,1%
Dolar Endeksi	-0,3%
Dolar/Brezilya Reali	-0,4%
Dolar/Meksika Pesosu	-0,5%
Dolar/Güney Afrika Randı	-1,1%

MSCI Endeksleri (Dolarbazlı, günlük değişim)

MSCI Türkiye	-0,4%
MSCI Kuzey Amerika	1,2%
MSCI Dünya	1,0%
MSCI Avrupa	0,9%
MSCI Asya Pasifik	0,8%
MSCI GOÜ	0,8%
MSCI Latin Amerika	0,6%
MSCI GOÜ Avrupa	0,3%

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

ABD'de Eylül ayı tarım dışı istihdam rakamları beklentilerin epey üzerinde gelse de ücret artışları tahminlerin altında kaldı. Aylık bazda tarım dışı istihdam 336 bin artışla 170 bin kişi olan piyasa ortalama tahminlerinin üzerinde gerçekleşti. Buna ek olarak, Ağustos ayı istihdam artış rakamı 40 bin kişi yukarı yönde revize edildi. Eylül ayında işsizlik oranı ise %3,7'ye gerileyeceği tahminlerinin aksine %3,8'de yatay seyretti. Eylül'de ortalama saatlik kazançlar aylık bazda beklentilerin hafif gerisinde %0,2 artış gösterdi. Saatlik kazançların yıllık artış hızı da sabit kalacağı beklentilerinin aksine %4,3'ten %4,2'ye geriledi.

IMF yetkilileri Türkiye'ye gerçekleştirdiği ziyaretin ardından bir basın duyurusu yayımladı. Duyuruda politika faizinin yükseltilmesi, vergilerin artırılması ve bazı finansal sektör önlemlerinin serbestleştirilmesi yönündeki son adımların, riskleri azalttığını ve yatırımcı güvenini artırdığını belirterek, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) rezerv pozisyonunun da iyileştirildiği ifade edildi. Türkiye'ye yönelik tahminlerin de yer aldığı duyuruda IMF Türkiye büyümesinin 2023'teki %4,0'dan 2024'te %3,2'ye yavaşlamasını tahmin ediyor. Türkiye cari açık/GSYH beklentisi 2024 için yaklaşık %3,1 seviyesinde oluştu. 2024 yıl sonu itibarıyla enflasyonun %46,0'a gerilemesini bekleyen IMF bu yılın ise %69,1 enflasyonla tamamlanmasını öngörüyor.

Hazine Eylül ayı nakit gerçekleştirmelerini yayımladı. Eylül ayında gelirler yıllık bazda %124,6 artarken, giderlerde artış %87,5'te kaldı. Giderler içerisinde ise faiz dışı giderler %92,1 artarken faiz giderlerinde %49,3'lük artış meydana geldi. Bu sonuçlarla 2022 Eylül'de 79,5 milyar TL olan toplam nakit bazlı açık bu yıl Eylül'de 69,1 milyar TL seviyesine geriledi. Aynı dönemde faiz dışı açık 48,4 milyar TL'den 22,5 milyar TL'ye daraldı.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) ekonomi politikalarında bir yön değişikliği çağrısında bulundu. UNCTAD Ticaret ve Kalkınma Raporu'nda bu yıl küresel ekonominin bir dönüm noktası olduğu, gelir eşitsizlikleri, piyasa yoğunlaşması ve borç yüklerindeki artışın geleceğe gölge düşürdüğü ifade ediliyor. Yükselen faizlerin, zayıflayan para birimlerinin ve ihracattaki azalmanın, ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadele etmesi için ihtiyaç duyduğu mali alanı daralttığı hatırlatılıyor. Rapor küresel ekonominin daha doğru bir yönde hareket etmesi için para, maliye ve arz yönlü politikaların dengeli bir şekilde uygulanması gerektiğini, böylece finansal istikrarın, üretken yatırım artışının ve daha iyi iş olanaklarının sağlanabileceğinin altını çiziyor.

Birleşmiş Milletler'in savunmasız ülkelerin iklim değişikliğiyle başa çıkmalarına yardım eden Yeşil İklim Fonu 10 milyar dolarlık hedefin gerisinde kaldı. Yeşil İklim Fonu üzerinden kırılgan ülkelerin iklim değişikliği ile mücadelesine sunulacak katkı için 9,3 milyar dolar kaynak toplandı. Rakamın 10 milyar dolarlık hedefin altında kalmasının, ABD ve Çin gibi ülkelere beklenen katkının gelmemesinden kaynaklandığı ifade ediliyor. Almanya'da gerçekleştirilen bir iklim finansmanı konferansında bu miktarın, gelişmekte olan ülkelerin 2030 yılına kadar iklim değişikliğine uyum sağlamak için her yıl ihtiyaç duyacağı 200-250 milyar doların yalnızca bir kısmını temsil ettiği belirtilirken iklim finansmanı konusunun, Aralık ayında Dubai'de gerçekleşecek olan COP28 iklim zirvesinde en önemli konulardan biri olacağı düşünülüyor.

Avrupa Parlamentosu yeşil tahvillere standartlar getiren düzenlemeyi oy çokluğuyla onayladı. Dünyada bir ilk olma özelliği taşıyan düzenleme, hangi ekonomik aktivitelerin çevresel olarak sürdürülebilir olduğunu tanımlayan Avrupa Birliği (AB) taksonomisiyle uyum gösteriyor. Söz konusu standartlara uymak isteyen ihraççılar, söz konusu finansman ile yapılacak yatırımın şirketin düşük karbonlu ekonomiye geçiş planlarını nasıl desteklediğine dair ayrıntılı bilgileri bildirme yükümlülüğü taşıyacak. Bu düzenleme ile söz konusu finansal araçların AB'nin iklim-nötr olma hedefine ulaşmasına yardımcı olması öngörülüyor.

Kalkınma Gündemi

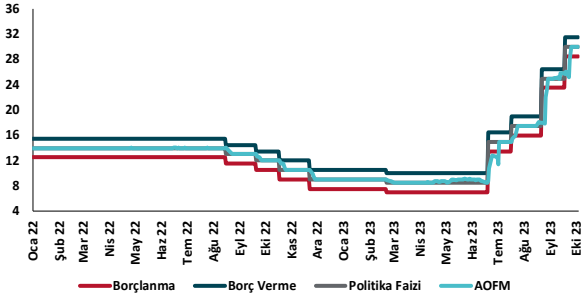

Şirket ve Sektör Haberleri

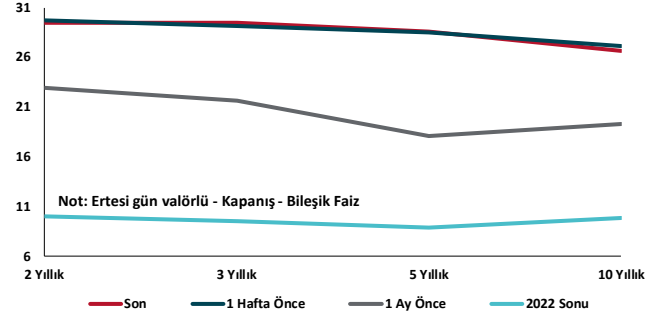
Türk müteahhitlik sektörünün yılın ilk dokuz ayında yurtdışından üstlendiği projelerin bedeli 12,9 milyar dolar seviyesine ulaştı. Bu dönemde ortalama proje bedeli ise 69,7 milyon dolar olarak gerçekleşti. Ticaret Bakanlığı'nca yayımlanan Genel Müteahhitlik Notu'na göre yurtdışından üstlenilen proje bedeli 2021'de 30,8 milyar dolar iken 2022'de bu bedel %38'lik bir düşüş ile 19,1 milyar dolara geriledi. Aynı dönemde ortalama proje bedeli 69,1 milyondan 38,7 milyona düştü. Bu projelerin dağılımında %20,2'lik bir pay ile Rusya'nın birinci sırada yer aldığı listede onu %10,5 ile Türkmenistan'ın ve %6,9 ile Irak'ın takip ettiği görülüyor.

Küresel elektrik sektörü emisyonları 2023 yılının ilk yarısında sınırlı yükseldi. Ember tarafından yayımlanan "Küresel Elektrik Sektörü Yıl Ortası Analizleri 2023" raporuna göre, rüzgâr ve güneş enerjisinin elektrik arzında paylarını artırmasına rağmen küresel elektrik sektörü kaynaklı emisyonlar 2023 yılının ilk yarısında bir önceki yılın aynı dönemine göre sadece %0,2 artış gösterdi. Emisyonlardaki bu sınırlı artışın sebebi olarak iklim değişikliğinden etkilenen hidroelektrik santrallerden üretilen elektrik miktarındaki azalma olarak görülüyor. Rapora göre, elektrik sektörü emisyonlarında Avrupa Birliği ülkelerinde %17 ve Japonya'da %12'lik azalma kaydedilirken, Çin'de emisyonlarda %7,9'luk artış gözleniyor. Rüzgâr ve güneş enerjisi kaynaklarının elektrik üretimindeki toplam payının %14,3'e ulaştığı 2023 yılının ilk yarısında, hidroelektrik santrallerden üretilen elektriğin toplam arzdaki payının bir önceki yılın aynı ayına göre %8,5 azaldığı görülüyor.

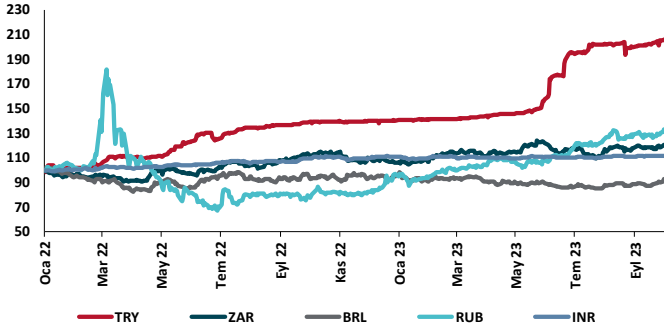
TCMB Faiz Koridoru

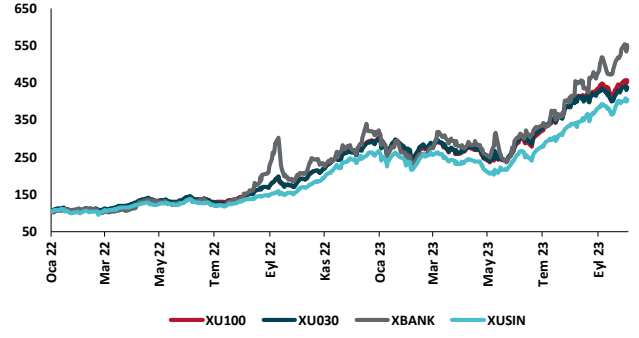
Hazine Tahvillerinde Getiri Eğrisi (%)

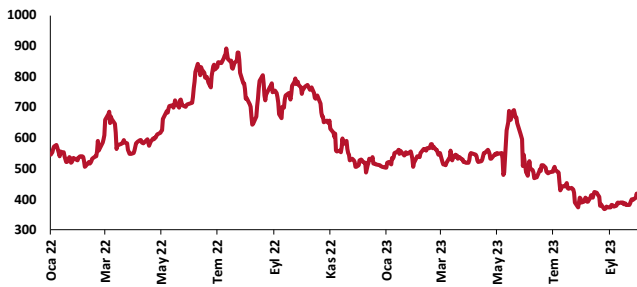
USD/GOÜ Para Birimleri (31/12/2021=100)

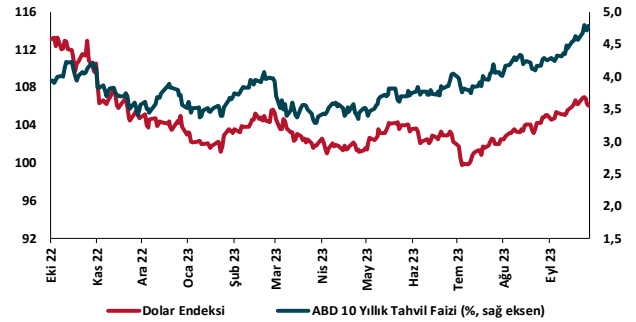
Ulusal Hisse Endeksleri (31/12/2021=100)

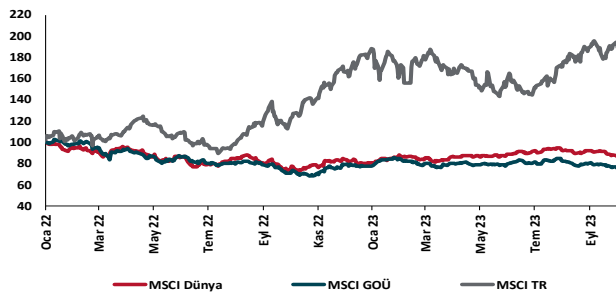
Türkiye'nin 5 Yıl Vadeli CDS Spreadi (baz puan)

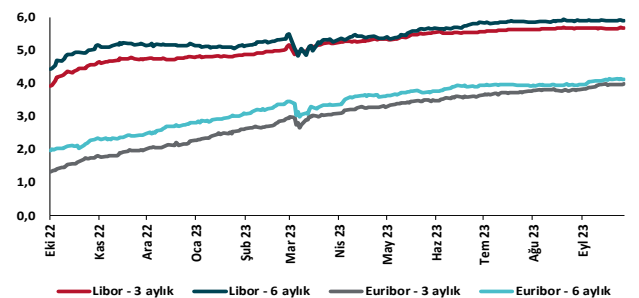
Dolar Endeksi ve 10 yıllık ABD Hazine Tahvil Faizi

MSCI Hisse Endeksleri (31/12/2021=100)

Küresel Gösterge Faizler (%)

Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

Meclisi Mebusan Cad. No 81

Fındıklı İstanbul 34427, Türkiye

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2023 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.